

**УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ АПН УКРАЇНИ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ЛА СТРАДА-УКРАЇНА»
ПРЕДСТАВНИЦТВО ДИТЯЧОГО ФОНДУ ООН (ЮНІСЕФ)**

**РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ
«РОЗПОВСЮДЖЕННЯ КОНФЛІКТІВ
В УЧНІВСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ»**

2018

Мета опитування – дослідження уявлень щодо розповсюдженості конфліктів в учнівському середовищі та можливих шляхів їх подолання.

Кількість респондентів - 6783 учнів та учениць (3742 (55,2%) чоловічої статі та 2951 (43,5%) – жіночої). В опитуванні прийняло 60 закладів освіти з Донецької та Луганської областей. З них 27 закладів середньої освіти та 33 заклади професійно технічної освіти.

Дата опитування – квітень-травень 2018 року

Опитування проходило в рамках проекту «Створення системи служб порозуміння для впровадження медіації за принципом рівний-рівному та вирішення конфліктів мирним шляхом в закладах освіти Донецької та Луганської областей», який здійснюється ЮНІСЕФ та ГО "ЛаСтрада-Україна" за підтримки Інструменту стабільності та миру ЄС.

1. Як би Ви визначили ставлення один до одного учнів і учениць у Вашому класі/групі?

66,5% зазначили, що в них дружній клас/група, 15,4% учнів та учениць відповіли, що переважає байдуже ставлення, 6,7% зазначають, що в класі/групі проявляється співчуття, інші 10,2% відповіли, що ставлення вороже, упереджене та знехтуване.

2. Як часто у Вашому класі/групі виникають конфлікти між: (дайте відповіді у кожному рядку)?

Опираючись на показники, можна зазначити що серед «учнями-учнями» інколи можуть виникати конфлікти, про що свідчить показник 64,3%, але 16,9% учнів та учениць вказують, що конфлікти проявляються досить часто. Таку ж думку підтримують учні та учениці, щодо конфліктів між «учнями-педагогами», які виникають інколи 49,8%, а 31,1% відповіли, що все ж таки конфлікти не виникають.

Якщо аналізувати відповіді серед категорії «учні-батьки» як часто виникають конфлікти, тут думки поділились, 24,7% вказують, що інколи відбуваються конфлікти, 22,4% складно надати відповідь на це питання та 47,1% вказують, що ніколи не виникає конфліктів.

Аналізуючи дані щодо виникнення конфліктів між «педагогами-батьками» та «учнями- адміністрацією закладу освіти», ми отримали наступні результати.

58,3% - вказують, що ніколи не виникало конфліктів серед педагогів та батьків, 23,4% не змогли надати відповідь на питання. 60,4% також вказують на те, що ніколи не виникає конфліктів між «учнями – адміністрацією закладу освіти», 22,3% не змогли надати відповідь та лише 12,5% вказали, що інколи конфлікти можуть виникати.

№ з/п	Твердження	Так, часто	Інколи	Ні, ніколи	Складно відповісти
2.1.	учнями - учнями	16,9%	64,3%	13,5%	4,8%
2.2.	учнями - педагогами	8,7%	49,8%	31,1%	9,0%
2.3.	учнями - батьками	3,4%	24,7%	47,1%	22,4%
2.4.	педагогами-батьками	1,2%	13,6%	58,3%	23,4%
2.5.	учнями – адміністрацією закладу освіти	1,9%	12,5%	60,4%	22,3%

3. Чи були у Вашому закладі освіти випадки, коли конфлікти призвели до:(дайте відповіді у кожному рядку)?

На питання, чи виникали випадки конфліктів, які призвели до наслідків учнівство відповіло наступним чином.

42,8% вказують, що конфлікти не призводили до бійок або ж тілесних ушкоджень, але 36,4% вказують наступну інформацію, що такі випадки є та призводять до бійок. Великий відсоток 52,5% учнів та учениць зазначають, що конфлікти призводили до образ та принижень, 30% відповіли, що такого не було в їх закладі освіти.

Думки розподілились щодо відповіді на питання, чи призводив конфлікт до ізоляції когось з учнів/учениць в закладі освіти, про що свідчать дані 28%, що так таке було та 25% не знають про такі випадки, 45% зазначили, що в їх закладі освіти такого не спостерігалось та не відбувалось.

Щодо цькування когось з учнів/учениць відповіді отримали наступні: 40,1% такої ситуації не були в закладі освіти, 30,5% відповіли, що така поведінка та ставлення проявлялося, 27,1% не знають про таку ситуацію, 44,8% вказали, що через конфлікт учні/учениці не переходили до іншого закладу освіти, 26,2% свідчать про інше, що такі випадки були та 27% не змогли відповісти на дане питання.

№	Випадки	Так	Ні	Не знаю
3.1.	бійки, тілесних ушкоджень	36,4%	42,8%	19,6%
3.2.	образ, приниження	52,5%	30%	16,1%
3.3.	ізоляції (ігнорування) когось з учнів/учениць	27,4%	47,9%	24,7%
3.4.	цькування когось з учнів/учениць	28%	45%	25%
3.5.	переходу учня або учениці до іншого закладу освіти	26,2%	44,8%	27%

4. Якими б були Ваші дії, якби Ви стали учасником або учасницею конфлікту (оберіть один із запропонованих варіантів відповіді)?

Аналізуючи дані, щодо того, які б були дії респондента стовно конфліктної ситуації 45,3 % учнів та учениць спробують владнати конфлікт самостійно, мирним шляхом; 21,6% негайно сповістять дорослих про конфлікт; 11% покарають винуватця або винуватицю самостійно; 18,5% просто проігнорують конфлікт та лише 3,1% звернуться до медіатора/медіаторки для того, щоб вирішити конфлікт мирним шляхом.

Більшість респондентів обрали б вирішення конфліктів мирним шляхом, самостійно, про те ж свідчить, що малий відсоток звернувся б за допомогою до медіатора/медіаторки. Слід зазначити, що більшість учнів та учениць бояться розповісти про конфліктну ситуацію, комусь з оточуючих. Також не знання того, хто такий/а медіатор/медіатора та чим ця людина займається в закладі освіти викликає недовіру та занепокоєння серед здобувачів освіти.

5. Чи навчали Вас у закладі освіти способам розв'язання конфліктів мирним шляхом?

77,2% респондентів вказали, що вони пройшли навчання розв'язання конфліктів мирним шляхом та 19,3% зазначили, що не було проведено навчання для цієї кількості учнів та учениць у закладі освіти. Це свідчить про відкритість та відповідальність закладу освіти за учнів та учениць. Відповідно, те що діти мають знання, щодо розв'язання конфліктів мирним шляхом вказує на проведенні інформаційні заході в закладі освіти.

6. Як Ви зазвичай вирішуєте конфліктну ситуацію учасниками якої є Ви (оберіть один із запропонованих варіантів відповіді)?

39,4% учнів та учениць ігнорують конфлікт та залишаються при своїй думці; 53,4% значно більший відсоток респондентів відповіли, що разом з іншою стороною шукають компроміс та вирішення проблемного питання, через яке виник конфлікт; 2,9% приймають позицію іншої сторони, навіть, якщо ця позиція не задовольняє їх та 4% учнів та учениць вказали, що при виникненні конфліктної ситуації вони застосовують насильство та силу.

7. До яких наслідків, на Вашу думку, може призвести конфлікт (оберіть всі можливі варіанти)?

Зрозуміти настільки респонденти готові ідентифікувати наслідки через конфліктну ситуацію нам дозволить виявити аналіз відповідей опитаних стосовно ознак до яких саме наслідків може призвести конфлікт.

Відтак, 64,7% вказують, що конфліктна ситуація може призвести до агресії, 44,7% що така, ситуація призведе до насильства, яке може відбуватись систематично, 56,1% вказують, що через конфліктну ситуацію буде руйнування стосунків та 87,7% що конфліктна ситуація ніяким чином не призведе до розвитку стосунків між конфліктуючими сторонами.

Наслідки	Так	Ні
Агресія	64,7%	35,3%
Насильство	44,7%	55,3%
Руйнування стосунків	56,1%	43,8%
Розвиток стосунків	12,3%	87,7%

8. Хто, на Вашу думку, найчастіше бере на себе роль посередника у вирішенні конфліктів у закладі освіти (зробіть вибір однієї з відповідей або дайте свою)?

Опрацюючи отримані дані від учнів та учениць закладу освіти ми можемо побачити, хто найчастіше бере на себе роль посередника у вирішенні конфліктів. Отже, 87,2% вказують, що директор/ка не вирішує конфлікти здобувачів освіти, така ж тенденція щодо заступника директора з виховної роботи 90,9%. З нижче наведених даних, можемо побачити, що 6,5% вказали, що медіатор/медіаторка не бере на себе роль посередника.

На жаль, на сьогодні спостерігається така тенденція, що адміністрація закладу освіти, класні керівники, психологи, майстри виробничого навчання в дуже рідких випадках, можуть взяти на себе роль посередника, для того щоб вирішити конфлікт мирним шляхом. Та, що у здобувачів освіти, є зневіра до медіатора/медіаторки, що вони можуть бути посередниками у вирішенні конфліктів

	Так	Ні
Директор закладу освіти	12,7%	87,2%
Заступник директора з виховної роботи	9,1%	90,9%
Медіатор	6,5%	93,5%
Психолог	12,5%	87,5%
Соціальний педагог	3,1%	96,9%
Класний керівник	34,7%	65,3%
Майстер виробничого навчання	20,6%	79,4%
Батьки	7,4%	92,6%
Самі учні та учениці	20,5%	79,4%

9. До кого Ви звертаєтесь у разі виникнення конфлікту (оберіть всі можливі варіанти)?

45 % вказали, що у разі виникнення конфлікту звернуться за допомогою до класного керівника, 29,1% звернуться до однолітків, 6,9% звернуться за допомогою до медіатора в закладі освіти.

Аналізуючи відповіді на дане питання, можемо зробити висновок, що більшість учнів та учениць може звернутись до класного керівника, батьків або ж майстрів виробничого навчання. Також 9,8% вказують, що ні до кого не будуть звертатись, будуть вирішувати ситуацію самостійно.

Дана ситуація, показує, що здобувачі освіти в дуже рідких випадках можуть звернутись за допомогою до адміністрації закладу освіти, соціального педагога та психолога.. За часту на сьогодні спостерігається тенденція, що учні та учениці бояться говорити про свої проблеми, адже не знають до яких наслідків може призвести ситуація.

	Так	Ні
Директор закладу освіти	12,7%	87,3%
Заступник директора з виховної роботи	11,5%	88,4%
Медіатор	6,9%	93,1%
Психолог	12,7%	87,3%
Соціальний педагог	7%	93%
Класний керівник	45%	55%
Майстер виробничого навчання	23,9%	76%
Батьки	28,2%	71,8%
Самі учні та учениці	29,1%	70,9%
Ні до кого	9,8%	90,1%

10. Чи застосовуєте Ви навички ненасильницького спілкування у повсякденному житті?

29,6% вказали, що вони завжди застосовують навички ненасильницького спілкування; 51,4% зазначають, що рідко або ж ніколи не використовують навички ненасильницького спілкування в повсякденному житті, що зазначається як використання сили; 18,2% не можуть надати відповідь на це питання.

11. Чи готові Ви брати участь у розбудові миру?

49,9% готові розбудувати мир та вирішувати конфлікти мирним шляхом, 14,1% не виявили бажання та не готові брати участь у розбудові миру та 35,1% вагаються та не можуть надати відповідь на дане питання.

12. Чи знаєте Ви, що таке медіація?

40,8% відповіли позитивно, що вони володіють знаннями, що таке медіація, 56,9% не знають жодної інформації про медіацію.

13. Які, на Вашу думку, переваги використання медіації у закладі освіти (оберіть всі можливі варіанти відповідей із запропонованого списку)?

64,4 % вважають, що покращення атмосфери в колективі не є перевагою медіації в закладі освіти, така ж тенденція спостерігається щодо зменшення кількості правопорушень, створення комфортного та безпечного середовища та просто в цьому немає жодних переваг.

	Так	Ні
Покращення атмосфери в колективі	35,1%	64,8%
Зменшення кількості правопорушень	18,2%	81,7%
Підвищення культури спілкування	21,7%	78,2%
Створення комфортного та безпечного середовища	18,9%	81%
Набуття учнями та ученицями позитивного досвіду вирішення конфлікту мирним шляхом	24,3%	75,7%
Немає переваг	4,4%	95,5%
Не знаю	40,9%	59,0%

14. Чи знаєте Ви, хто такий/така медіатор/медіаторка?

42,8% мають знання, щодо того хто такий/така медіатор/медіаторка та 38,4% учнів та учениць не знають.

15. Чи звертались Ви до медіатора/медіаторки у разі виникнення конфлікту?

6,1% учнів та учениць звернулось за допомогою до медіатора/медіаторки щодо вирішення конфлікту мирним шляхом; 74,2% не звертаються до медіатора/медіаторки, а переважають вирішувати конфлікти самостійно, 19% не мали відповіді на дане питання

16. Чи були Ви учасником або учасницею медіації?

9,7% учнів та учениць були присутніми на медіації та стали учасниками; 64,5% значно великий відсоток вказує на те, що респонденти не були жодного разу на медіації; 24,8% взагалі ніколи не чули про медіацію.

17. Чи брали Ви участь у Колі?

15,2% брали участь у техніці Коло; 47 % ніколи не приймали участі у Колі та 36,9% учнів та учениць ніколи не чули про техніку Коло.

18. Чи знаєте Ви, що таке служба порозуміння закладу освіти?

45,2% вказали на те, що вони знають, що таке служба порозуміння закладу освіти, про що свідчить великий відсоток; 53,8% не знають про те, що така служба діє в їхньому закладі освіти.

19. Чи діє у Вашому закладі освіти служба порозуміння?

22,9% учня та учениці вказали, про те, що в їх закладі освіти діє та працює служба порозуміння, куди вони можуть звернутись за допомогою; 26,7% зазначили, що в їх закладі освіти не діє служба порозуміння та відносно великий показник 49,6% показує, що учні та учениці не мають знання щодо того, чи працює служба порозуміння в закладі освіти.

Громадська організація «Ла Страда-Україна»

Київ, 03113, а/с 26,

Тел./факс: +38 (044) 205 36 95

E-mail: info@la-strada.org.ua

www.la-strada.org.ua, www.facebook.com/lastradaukraine